

Vikarierer i Revisorforeningen

Statsautorisert revisor Lasse Birkeland, tidligere partner i BDO Noraudit, vikarierer som fagsjef kvalitetssikring i Revisorforeningen fra 1. september 2009. Lasse er godt kjent i foreningen gjennom en rekke tillitsverv, som foreleser for kursvirksomheten og som artikkelforfatter i dette tidsskriftet. Barbro Bruu, fagsjef kvalitetssikring, har permisjon i den tiden Lasse vikarierer.

Margit Kjetsaa vikarierer som advokatfullmektig merverdiavgift for Maria Gjelsnes Rygh fra 1. september mens sistnevnte er i permisjon. Margit er utdannet cand. jur. og har en master i regnskap og revisjon fra NHH. Hun har arbeidet som advokatfullmektig i både KPMG og Ernst & Young og har dessuten erfaring fra arbeid som

skattejurist og spesialrevisor ved Oslo fylkesskattekontor.

Statsautorisert revisor Gunn Louise Haugen i BDO Noraudit jobber frem til midten av november i 50 prosent stilling som vikar for Barbro Bruu på den delen som omhandler Descartes. Her vil hun jobbe med endringsmeldinger og Clarity-prosjektet. Hun vil også besvare spørsmål på foreningens henvendelsessystem. Fra midten av november vil hennes kollega Siv-Anett Kreutz ta over stillingen. Gunn Louise har studert revisjon ved Høgskolen i Sør-Trøndelag (TØH) og ved Norges Handelshøyskole der hun tok HRS. Hun har tidligere arbeidserfaring fra Ernst & Young.

VIKARENE: Fra venstre mot høyre: Lasse Birkeland, Gunn Louise Haugen og Margit Kjetsaa.

Skatt – dom om earn out

I en dom fra juni har Høyesterett godtatt at ligningsmyndighetene omklassifiserte deler av vederlaget ved en aksjeoverdragelse fra salgsvederlag til arbeidsvederlag. Deler av vederlaget skulle utbetales flere år frem i tid og var betinget av at selgerne fortsatt var ansatt i selskapet. Selgerne hadde også forpliktet seg til ikke å starte noen form for konkurrerende virksomhet i en periode på tre år. Høyesterett fant at hele denne delen av vederlaget skulle anses som «fordel vunnet ved arbeid».

Hele dommen finner du på: revisorforeningen.no/d9463946

NHH på ISAR 2009

International Symposium on Audit Research (ISAR) er en av de viktigste internasjonale konferansene for revisjonsforskning, og en møteplass for forskere, praktikere og myndigheter fra alle verdensdeler. Konferansen ble avholdt i Maastricht i juni 2009, med over 200 deltakere. Fra Norge deltok Professor Iris Stuart (NHH) og Associate Professor II Jonas Gaudernack (NHH/PwC). Gaudernack presenterte en artikkel basert på sitt doktorgradsarbeid om revisors internkontrollvurdering og høstet positive og verdifulle tilbakemeldinger fra salen. Nåløyet for å velges ut til å presentere var trangt, og Gaudernack melder at det både er artig og viktig å få vist seg frem i slike fora, særlig i forkant av at arbeidet planlegges innsendt til internasjonale tidsskrift for mulig publisering. For øvrig meldes det om heftige debatter om regulatoriske krav virkning på revisjonskvalitet og bruk av internasjonale revisjonsstandarder (ISA) i EU og USA. Konferansen foregår neste gang i Sydney i 2010.

Jonas Gaudernack

Iris Stuart

Endringer i revisorloven – praktiske konsekvenser

Endringene i revisorloven trådte, med enkelte unntak, i kraft 1. juli 2009. Noen av endringene medfører praktiske konsekvenser som revisorene må tilpasse seg straks. Noen av de viktigste endringene omtales nedenfor. Mer informasjon om dette finner du på: www.revisorforeningen.no/d9459952/Konsekvenser-av-endringer-i-revisorloven og www.revisorforeningen.no/d9463333/Meldeplikt-til-Kredittilsynet-ved-opphor-av-opdrag

Melding til Kredittilsynet ved opphør av revisjonsoppdrag

Revisor skal fra 1. juli sende begrunnelse til Kredittilsynet ved opphør av revisjonsoppdrag før utløpet av tjenestetiden, dvs. der ny revisor blir valgt på ekstraordinær generalforsamling. Revisjonsklientene har en tilsvarende meldeplikt. Fra samme tid er det innført et krav om at revisor ikke kan sies opp uten saklig grunn.

Kredittilsynet ønsker at meldingen skal inneholde følgende:

- Overskriften på meldingen skal lyde: «Begrunnelse for opphør av revisjonsoppdrag etter revisorloven § 7–1 fjerde ledd».
- Navn på revisjonsselskap og navn på ansvarlig revisor som er utpekt som oppdragsansvarlig revisor, jf. revisorloven § 2–2 eller navn på ansvarlig revisor dersom virksomheten drives i enkeltpersonforetak.
- Navn og organisasjonsnummer på revisjonsklienten.
- Kort begrunnelse for hvorfor oppdraget har opphørt

Revisor skal, som tidligere, i tillegg gi melding til Foretaksregisteret om at oppdraget er avsluttet.

Krav til intern kvalitetskontroll

Det er nå presisert et særskilt krav i revisorloven om at revisjonsselskap skal etablere forsvarlige systemer for intern kvalitetskontroll. Dette fulgte tidligere av kravet til god revisjonsskikk. Overholdelse av standarden for kvalitetskontroll for revisjonsselskap (SK 1) vil ha vesentlig betydning for vurderingen av om lovkravet er oppfylt.

Konsernrevisor skal gjennomgå revisjonen i datterselskaper

Det er innført et krav om at konsernrevisor skal gjennomgå revisjonsarbeid utført av revisor i datterselskap av betydning for konsernrevisjonen. Gjennomgangen skal dokumenteres på en måte som er tilstrekkelig til å kunne etterprøve arbeidet. Datterselskapsre-

visjonen skal vurderes etter kravet til god revisjonsskikk, herunder ISA 600 om konsernrevisjon (i ny clarity-versjon). Konsernrevisor får ikke noe ansvar for revisjonen i datterselskaper utover å vurdere om det er forvarlig å bygge på den når det gjelder forhold som er vesentlige for konsernregnskapet.

Oppbevaring av dokumentasjon som gjelder utenlandsk datterselskap

Konsernrevisor for konsern med utenlandsk datterselskap skal oppbevare kopi av dokumentasjon av revisjonsarbeid utført av datterselskapets revisor. Det er ikke oppbevaringsplikt dersom datterselskapet er revidert av en revisor fra et EØS-land eller et land utenfor EØS som har gjensidig samarbeidsavtale med Kredittilsynet om revisortilsyn. Oppbevaringsplikten gjelder heller ikke dersom betryggende tilgang til dokumentasjonen er sikret gjennom avtale konsernrevisor har inngått med datterselskapets revisor eller på annet vis.

Særlige plikter ved revisjon av foretak av allmenn interesse

Det er innført særlige plikter for revisorer som reviderer årsregnskap for foretak av allmenn interesse. Foretak av allmenn interesse omfatter børsnoterte foretak, banker og forsikringsselskaper.

Kontakt med revisjonsutvalget

Revisor skal gi revisjonsutvalget en beskrivelse av hovedelementene i revisjonen foregående regnskapsår, herunder særlig om vesentlige svakheter som er avdekket ved den interne kontrollen knyttet til regnskapsrapporteringsprosessen, samt gi enkelte opplysninger av betydning for revisors uavhengighet.

Revisjonsutvalg skal senest velges ved neste ordinære valg av styremedlemmer og ikke senere enn 30. juni 2010. I enkelte tilfeller er det anledning for selskapet til å la det samlede styret ivareta revisjonsutvalgets oppgaver. Da skal revisor gi opplysningene på samme måte til styret. I selskaper der revisjonsutvalg allerede er etablert, må revisor oppfylle opplysningskravene også i 2009.

Partnerrotasjon

I revisjonsselskap som reviderer foretak av allmenn interesse skal det utpekes ny oppdragsansvarlig revisor etter syv år. Det må gå minst to år før vedkommende revisor igjen kan delta i revisjonen av foretaket. Syvårsfristen løper fra 1. juli 2009, også for revisor som har vært ansvarlig for revisjonsoppdraget forut for lovendringens ikrafttredelse.

Ledende stilling hos tidligere revisjonsklient
Oppdragsansvarlig revisor kan ikke tiltre ledende stilling hos revisjonsklient som er foretak av allmenn interesse de første to år etter revisjonsoppdraget ble avsluttet. Opphørte oppdraget i juni 2008, gjelder forbudet frem til juni 2010.

Åpenhetsrapport

Revisor for foretak av allmenn interesse skal årlig avgi en rapport som beskriver en rekke forhold knyttet til revisjonsvirksomheten. Rapporten skal være underskrevet av revisjonsselskapet og gjøres tilgjengelig på revisjonsselskapets hjemmeside senest tre måneder etter regnskapsårets slutt.

NUES-anbefaling for eierstyring og selskapsledelse

Norsk utvalg for eierstyring og selskapsledelse (NUES) har sendt forslag til endringer i den norske anbefalingen for eierstyring og selskapsledelse på høring. NUES har foreslått endringer etter innspill fra markedsaktører og om de nye lovkravene til revisjonsutvalg. NUES planlegger å vedta endringene i løpet av høsten 2009.

Offentliggjøring av årsrapport på engelsk før årsregnskapet er vedtatt av styret

Revisorforeningen har gitt en uttalelse om praktiseringen av reglene om offentliggjøring og språk i årsrapportene til børsnoterte selskaper. Årsrapporten, som skal offentliggjøres senest fire måneder etter regnskapsårets utgang, skal inneholde selskapets offisielle reviderte årsregnskap og skal vedlegges signert revisjonsberetning. I uttalelsen presiseres det at disse dokumentene skal være på norsk med mindre det er gitt dispensasjoner fra lovens språkkrav. Uten dispensasjon, kan ikke kravene til årsrapport etter verdipapirhandelloven oppfylles ved kun å offentliggjøre engelske versjoner.

Les mer på: revisorforeningen.no.

Ingebrigt på Geilo-konferansen

Den 29. Geilokonferansen ble avholdt 6. – 9. september i regi av Revisorforeningens kursavdeling. Her kunne de godt over 600 deltakerne velge mellom 30 kurs innen fagområder som revisjon, regnskap, skatt, etikk og annet.

Plenumsforedraget ble i år holdt av Ingebrigt Steen Jensen, godt kjent som blant annet styreleder i Stabækk fotball, forfatter, reklameguru – og uten å overdrive – entertainer. For en fullsatt sal foredro Ingebrigt om hva det er som kjennetegner verdens mest fremgangsrrike virksomheter. Han hadde på forhånd lovet et foredrag som skulle være nyttig, inspirerende og underholdende – noe han også gjorde – til gangs.

Hva er det da som skal til for å få en virksomhet til å gå bra? Utgangspunktet for Ingebrigt var en undersøkelse foretatt ved Harvard Business School tidlig på 1990-tallet der det ble sett etter likhetstrekk blant verdens beste virksomheter. Det var tre ting som var felles for de suksessrike virksomhetene: de hadde en sterk kultur (stammekultur), det var gode «historier» forbundet med selskapet og de hadde en visjon.

Tilhørighet og gode historier

– Alle har behov for fellesskap og tilhørighet – vi må høre til et sted som er større enn oss selv! Det skal være et kick å være ansatt – og det skal være et kick å være kunde. – Sterke kulturer trekker til seg folk og holder folk, sa Ingebrigt for å forklare viktigheten av stammekultur. De gode historiene bidrar også til å styrke samholdet mellom virksomhet og ansatte og mellom virksomhet og kunder.

Amerikanske Southwest Airlines og den norske pølseprodusenten «from Hønefoss with love» Leiv Vidar, er begge eksempler på virksomheter som har fått de gode historiene knyttet til seg. Southwest Airlines er kjent for diverse ablegøyer på sine flyturer og sine litt uvanlige meldinger til flypassasjerene som for eksempel «There may be 50 ways to leave your lover, but there are only 4 ways out of this airplane». Arne Vidar, som overtok pølseprodusenten på 70-tallet, er foruten pølseproduksjon også kjent som ihuga tilhenger og sponsor av Rolling Stones. Ukeavisen Ledelse har gitt denne beskrivelsen av Arne Vidar: «Arne Vidar er pølsemillionæren som elsker Rolling Stones, lange turer på fjellet og ørreten på New Zealand. Han bygger lederstilen sin på omsorg, raushet og mye rock and roll.» Altså et godt utgangspunkt for gode historier.

Sist, men ikke minst, må vellykkede virksomheter ha en visjon. De skal kunne gi svaret på de virkelig store spørsmålene. Hvorfor er vi her – hvorfor gjør vi det vi gjør og hvor går vi? Virksomheten må ha BHG – Big Hairy Goals, avsluttet Ingebrigt.

Gebyr for børsnoterte foretak som offentliggjør regnskapet for sent

Kredittilsynet varslet i juni at tilsynet, med virkning fra halvårsrapporteringen for 2009, som utgangspunkt vil illegge alle børsnoterte foretak som ikke offentliggjør den periodiske finansielle rapporteringen innen fristen et overtredelsesgebyr.

Kravet til etterutdanning for autoriserte regnskapsførere

Autoriserte regnskapsførere skal gjennomføre etterutdanning. Kredittilsynet sendte 25. juni ut brev til alle landets autoriserte regnskapsførere om at Kredittilsynet fra og med 1. januar 2010 vil kontrollere at regnskapsførerne oppfyller etterutdanningskravet.

Ny merverdiavgiftsforskrift

Finansdepartementet legger opp til å fastsette en ny samleforskrift til merverdiavgiftsloven – merverdiavgiftsforskriften – som i det alt vesentlige skal erstatte dagens mange forskrifter på området. Et utkast er sendt på høring med frist 21. september.

Det tas sikte på at den nye merverdiavgiftsloven og merverdiavgiftsforskriften skal tre i kraft 1. januar 2010.

Mva-unntak for corporate finance-tjenester

Borgarting lagmannsrett avsa i april en dom om mva-unntaket for finansielle tjenester. Lagmannsretten kom, i motsetning til tingretten, til at to verdipapirforetaks bistand i en fusjonsprosess i hovedsak besto av mva-pliktige rådgivningstjenester og at det derfor skulle beregnes merverdiavgift av hele leveransen. Saken er anket.

IFRS for små og mellomstore foretak

IASB har nå fastsatt en internasjonal regnskapsstandard for små og mellomstore bedrifter – IFRS for SMEs. IASB har foretatt betydelige forenklinger av de internasjonale regnskapsstandardene for å tilpasse behovene til små og mellomstore bedrifter. Standarden inngår ikke i forordningen om bruk av IFRS og vil ikke uten videre kunne brukes direkte i Norge. Se egen artikkel inne i tidsskriftet.

Skattelempning

Skattedirektoratet har i SK-melding nr. 10/09 fra juli, redegjort nærmere for bestemmelsene omkring skattelempning. Lempning kan blant annet gjennomføres for skattekrav, krav på arbeidsgiveravgift og arveavgift. Meldingen omhandler vilkårene, noen typetilfeller og saksbehandlingsreglene. Les mer på: revisorforeningen.no/d9461148

Nytt styre i Revisorforeningen

På generalforsamlingen i Den norske Revisorforening 3. juni 2009 ble Arne Frogner gjenvalgt som styreleder. Styrets nestleder Håvard S. Abrahamsen ble også gjenvalgt for ett år. Som nye styremedlemmer ble Siri Reidulff og Siri Aaltvedt valgt. Styremedlemmene Snefrid Johansen og Kjetil Rivelsrud ble begge gjenvalgt. Styrets øvrige medlemmer sto ikke på valg. Dag Ramsberg og Liv Angell ble valgt til nye varamedlemmer til styret. Jan Sverre Isaksen ble gjenvalgt.

Styret i Den norske Revisorforening består dermed av: Arne Frogner, KPMG (styreleder), Håvard S. Abrahamsen, PwC (nestleder), Olve Gravråk, Ernst & Young, Kjell Iversen, Iversen Revisjon, Kjetil Rivelsrud, BDO Noraudit, Olav Revheim, Deloitte, Jan Willem van Woensel Kooy, RevisorGruppen Mæland & Østbye AS, Snefrid Johansen, Statsautorisert revisor Snefrid Johansen, Siri Aaltvedt, Inter Revisjon, Siri Reidulff, DIB-kunnskap. Varamedlemmer (i prioritert rekkefølge): 1. Liv Angell, Vesteråls-Revisjon, 2. Dag Ramsberg, Horwath Revisjon, 3. Jan Sverre Isaksen, Hålogaland Revisjon. Styresekretær Aud Sørensen, Revisorforeningen.

STYREMØTE: På første styremøte etter ferien var følgende til stede (fra høyre): Arne Frogner, Kjetil Rivelsrud, Håvard S. Abrahamsen, Jan Willem van Woensel Kooy, Olav Revheim, Per Hanstad (adm. dir. i Revisorforeningen), Olve Gravråk, Siri Reidulff (godt skjult), Kjell Iversen, Siri Aaltvedt og Snefrid Johansen.

Nytt hvitvaskingsrundskriv

Kredittilsynet kom i juni med et rundskriv med veiledning til ny lov og forskrift om tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering. Disse reglene trådte i kraft 15. april. Rundskrivet inkluderer et avsnitt med særskilt veiledning for revisorer og regnskapsførere. Rundskrivet er tilgjengelig på kredittilsynet.no og revisorforeningen.no.

Revisorforeningen har varslet at den vil arbeide videre med egen veiledning om hvitvaskingsregelverket for revisorer.

Lovutvalg om små aksjeselskaper

Regjeringen besluttet i juni å nedsette et lovutvalg som skal se nærmere på hvordan forenklinger i aksjelovgivningen og regnskapsreglene for små bedrifter kan gjennomføres. Innspill fra Revisorforeningen, arbeidet i EU og andre land er bakgrunnen for dette lovutvalget. Lovutvalget blir oppnevnt når mandat og deltakere er på plass. Nærings- og handelsdepartementet har varslet oppnevning tidlig i høst.

Indre selskaper og uakseptable skatteopplegg

Skattedirektoratet har i en uttalelse fra august gitt en nærmere beskrivelse av det direktoratet mener er uakseptable opplegg i forbindelse med indre selskaper. Uttalelsen gjelder tilfeller der en kompetansebasert og arbeidsintensiv virksomhet er organisert gjennom et indre selskap og der partnerens eierandel i det indre selskapet er overdratt til et aksjeselskap som partneren eier. Uttalelsen beskriver når avkastning fra det indre selskapet som er betalt ut til aksjeselskapet skal tilordnes partneren og klassifiseres som arbeidsinntekt.

Inter Revisjon er med over 375 ansatte, et av Norges største revisjons- og rådgivingsmiljøer. Vi står for en høy faglig standard, og fokuserer på oppdatering og videreutdanning av ansvarlige revisorer og medarbeidere.

WWW.INTERREVISJON.NO

